

Recesszió, gyorsuló infláció, vesztesen romló külső egyensúly

A GKI Gazdaságkutató Zrt. előrejelzése 2022-23-ra (Lezárva: 2022. 09. 23.)

A GKI jelenlegi előrejelzése a szokásosnál is nagyobb bizonytalanság közepette készült, ráadásul a tendenciák megértését nehezíti a gazdasági folyamatok ideji, évközepe, törésszerű változása. A GKI 3,7%-ról 4,5%-ra emelte 2022. évi növekedési előrejelzését, miközben 2023-ra immár nem 2,7%-os növekedést, hanem 3,5% körüli visszaesést prognosztizál. A felülvizsgálatot a 2022. második negyedévi, vártnál gyorsabb növekedés, a látványosan romló egyensúly, valamint az egyre veszélyesebb világpolitikai és világgazdasági helyzet, továbbá az évközi, 2023-ra is kiható, már meghozott és várható megszorítások indokolják. Emellett a GKI feltételezi a jelenlegi külső körülmények fennmaradását, az EU-transzferekhez való lassú, de legalább részleges hozzáférést. Míg idén a fogyasztás 7,5%-kal emelkedhet, jövőre már 3,5-4%-os visszaesés várható, a beruházások pedig az ideji stagnálás után kétszámjegyű mértékben csökkenhetnek. A munkanélküliség az ideji 3,5%-ra csökkenés után jövőre a 2021. évinél is valamivel magasabb, 4,3% körüli lesz. A GKI jelentősen, 14,5%-ra emelte ideji, s 16% körülire jövő évi inflációs előrejelzését; 2023 második felében azonban már az infláció gyors, 10% körülire történő esésére számít. A GDP-arányos államháztartási hiány a jelenleg tervezettnél magasabb, 6,5, illetve jövőre 5% körüli lesz, a GDP-arányos finanszírozási szükséglet pedig még az EU-transzferek kezdődő beérkezése esetén is vesztesen magas, 5, illetve jövőre 3,5-4% lesz. Ez szükségképpen a külföldi adósságállomány fenyegető mértékű emelkedését okozza. A kormányzat az EU jogállamisági követelményeit és a kényszerű megszorítást technikai kérdésként, az államközpontú magyar modell keretében végrehajtható feladatként értelmezi, így egyelőre sem a versenyképességben, sem a társadalompolitikában nem várható érdemi változás.

Az elmúlt öt negyedév gyors növekedésében nyilvánvalóan szerepe volt a Covid-járvány okozta válság miatti alacsony bázisnak, a **helyreállításnak**. De szerepe volt annak az **erőltetetten élénkítő választási gazdaságpolitikának** is, mely kifejezetten az áprilisi választások előtt kívánta csúcsra járatni a fogyasztást és a beruházásokat is. Mindez az **egyensúly** előre látható vesztes **romlásához**, így gyorsuló **inflációhoz**, **gyengülő forinthez**, a belső és külső **hiány** megugrásához vezetett. Ezt a tartósan eleve folytathatatlan gazdaságpolitikát az orosz-ukrán háború következtében nyáron megsokszorozódott gázár tette **végképp fenntarthatatlanná**. Ennek következtében a kormányzat **egyensúlyjavító lépéseket**, a költségvetés adóbevételeit emelő és kiadásait csökkentő, **inflációs hatású megszorító** intézkedéseket jelentett be, s **engedményekre** kényszerült az **EU-val folytatott tárgyalásokon**.

A megszorítások első, fájdalmas, de makrogazdasági szempontból többnyire szükséges következményei, a **belföldi kereslet szűkülésének első jelei** már látszódnak. Az **élelmiszerkereskedelem** forgalma júniusban és júliusban már csökkent, az utóbbi hónapban több mint 3%-kal. A lakosság **hitelfelvétele** az első félévben még 10%-kal nagyobb volt az előző év azonos időszakánál, júliusban viszont már 25%-kal kisebb. Az **építőipari** termelés az első öt hónapban 11,5%-kal nőtt, júniusban azonban 8%-kal csökkent. S bár júliusban 3%-kal újra nőtt a termelés, a szerződésállomány visszaesést vetít előre. Ez július végén nemcsak, hogy nem volt magasabb az egy évvel korábbinál, de az új szerződések június-júliusban már átlagosan 20%-kal elmaradtak az előző évitől. A **munkanélküliség** alacsony, de júliusban és augusztusban kissé emelkedett (3,3%-ról 3,5%-ra, majd 3,6%-ra). A régióban (11 EU-tagállam) az idén sokáig egyik legalacsonyabb **infláció** augusztusban már a negyedik legmagasabb volt. A **gazdasági várokozások** romlóak. Ugyanakkor a **külső egyensúly**, főleg az energiaárak emelkedése okozta cserearányromlás miatt tovább romlik. A folyó fizetési mérleg hiánya az első héthavi 6 milliárd euró után az év egészében 13 milliárd euró lehet, ami a GDP mintegy 7,5%-a.

A GDP-növekedés üteme az előző negyedévhez viszonyítva lassul, az ideji első negyedév 2,1%-os dinamikáját a második negyedévben 1,1% követte. A harmadik negyedévben stagnálás, a negyediktől **2023 közepéig recesszió** várható. A fogyasztás esetében az idén nagyon jelentős nominális jövedelemnövekedést a részben éppen ennek következtében megugró infláció mindinkább **erodálja**.

Miközben az első negyedévben a nettó keresetek az egyszeri kifizetések révén 21%-kal, az infláció 8,5%-kal, ezek eredőjeként a **reálkeresetek** közel 12%-kal emelkedtek, a **negyedik negyedévben a 20% körüli infláció következtében 3,5%-kal csökkenhetnek**. A lakossági fogyasztás bővülése az első negyedévi 11,5%-ról fokozatosan lassul, év végére 2% körülire csökkenhet, ami azonban az év egészében még így is **7,5%-os**, vagyis rendkívül dinamikus növekedést jelentene. Az idén nyáron elfogadott **2023. évi költségvetés** 10% körüli átlagkereset-növekedéssel számolt (5,2%-os áremelkedés mellett). Ez utóbbi nyilvánvalóan **irreális**, ugyanakkor a belföldi kereslet elkerülhetetlen korlátozása, a **bér-ár spirál** elkerülése érdekében a keresetek országos átlagban nem követhetik a várt inflációt. A GKI 10% körüli, talán 1-2 százalékponttal magasabb minimálbéremelést valószínűsít. A bruttó keresetek 13% körüli emelkedésével számol, miközben az infláció éves átlagban 16%, de 2023 végén már 10% körüli lehet. Ez a **reálkeresetek 3,5%-os**, a reáljövedelmek ennél nagyobb **csökkenését** valószínűsíti a 2022. eleji kifizetések okozta magas bázis, a nyugdíjprémium elmaradása, a családi pótlék értékvesztése, a vállalkozói jövedelmek mérséklődése miatt. A **fogyasztás** a hitelfelvétel drágulását és a törlesztések növekedését is figyelembe véve várhatóan **3,5-4%-kal csökken**, a lakosság rétegei közötti igen nagy **differenciálódás** mellett.

A kormányzat az állami beruházások EU-ban kimagaslóan nagy arányát csökkenteni kívánja, ugyanakkor a **vállalkozói beruházások növekedését reméli**. **Kérdés** azonban, hogy erre mennyire lehet számítani a háború közelsége, a magyar gazdaságpolitika kiszámíthatatlansága, a fejlesztésekre fordítható összegek csökkenése, a romló hitelfelvételi kondíciók, a költségvetés korlátozott teherviselő képessége (az üzleti szféra fejlesztéseinek jelentős részét kormányzati és EU-pénzek támogatják) továbbá a brutális energiaár-emelkedés, valamint restriktív piaci helyzet miatt bizonytalan bel- és külföldi kereslet miatt. 2023-ban összességében a **beruházások akár 12%-kal is csökkenhetnek**.

Termelési oldalról idén a drámai termelés-csökkenést elkönnyvelő mezőgazdaság kivételével minden ágazat növeli GDP-termelését, legjobban az egy évvel korábban a Covid miatt még csökkenő teljesítményű ágazatok. 2023-ban azonban talán csak a telekom ágazatban várható bővülés.

Idén második félévben a **kivitel volumene** a belföldi kereslet, s ezzel az importigény szűkítése miatt gyorsabban fog bővülni a behozatalnál, értékben azonban az energiaárak emelkedése (az akár 10%-ot is megközelítő **cserearányromlás**) következtében fordított lesz a helyzet, miközben a jövedelemkiáramlás is erősödhet. Végeredményben meglehetősen nagy bizonytalanság mellett a **folyó fizetési mérleg 2022. évi hiánya** elérheti a 13 milliárd eurót, a GDP 7,5%-át. **2023-ban** hasonló helyzet várható, a külkereskedelmi deficit kissé csökkenhet, a jövedelemkiáramlás azonban - például a növekvő kamatterhek miatt - emelkedhet. Tavaly már a **külső finanszírozási képesség** is a negatív tartományba (-0,9 milliárd euró) került, a folyó fizetési mérleg növekvő deficitje és az EU-transzferek egy részének elmaradása miatt. Idén már az első hét hónapban 2,9 milliárd euró hiány keletkezett, s mivel az év végéig csak az előző EU költségvetési ciklusból hátra maradt összegek beérkezése várható, az **éves deficit 9 milliárd euró körül** alakulhat, ami nagyon magas. Ez az EU-val év végére várható megegyezés révén a csak lassan meginduló transferek hatására **2023-ban -4-5 milliárd euróra csökkenhet**. Ez egyben azt jelenti, hogy még az idén és jövőre is jelentős összegű külföldi devizahitel felvételére lesz szükség. Már csak azért is, mert Magyarország **devizatartaléka** a növekvő finanszírozási igények ellenére csökkenőben van. A 2021 végén 38,4 milliárd euró 2022 augusztusára 36,5 milliárd euróra csökkent.

A magyar GDP-arányos **államháztartási hiány** (ESA) évek óta a második-harmadik legnagyobb a régió 11 országa közül. **Idén és jövőre** is az előírányozottnál (4,9, illetve 3,5%) magasabb, **6,5, illetve 5% körüli** GDP-arányos deficit várható, mivel az idei első félévi nagy költségek, a gázvásárlást, a többek között az energiaár-emelkedés okozta válságkezelési kiadásokat várhatóan **nem tudják kellőképpen ellensúlyozni** az inflációs többletbevételek, adóemelések és beruházási kiadáscsökkentések. A kormányzat már bejelentette a 2023. évi költségvetés **újratervvezését**.

Az **áremelkedés** 2023 elején, például a megugró energiaárak tovagyrűzése miatt még minden bizonnyal folytatódni fog, mértéke jelentősen függ a béremelésektől. Ha sikerül elkerülni a bér-ár spirál kialakulását,

2023 átlagában akkor is feltehetőleg az **idei 14,5%-nál magasabb, 16% körüli** lesz az áremelkedés, ami azonban a második félévben már erőteljes, az év végére 10% körülire való fékeződést jelentene. Az infláció **akkor lehetne érdemben alacsonyabb**, ha a világgpiaci energiaárak normalizálódnának, illetve a monetáris politika (beleértve ebbe a kormányzati döntések által meghatározott kamatstopot és befektetői bizalmat érintő lépéseket is) szigorúbb, a forintot erősítő lenne – erre azonban kicsi az esély.

Magyarországon az importált infláció hatását felerősíti a **forint szinte folyamatos gyengülése** csaknem az összes európai devizához képest. Ebben a gazdaságpolitika iránti bizalmatlanságnak (választási osztogatás, a különadók ismételt bevezetése, EU-tárgyalások elhúzódása) és a laza monetáris politikának is szerepe van. A forint idén augusztus végéig csaknem 10%-kal értékelődött le az euróhoz képest, a zloty viszont például csak mintegy 6,5%-kal. Idén az év végén 400 forint körüli euróárfolyam várható, mivel az EU-val történő kompromisszumos, további vitákat előre vetítő megállapodás összességében stabilizáló, a romló külső egyensúly és eladósodás viszont negatív hatású lehet a magyar devizára. **Eves átlagban idén 385 forintos, jövőre 410 forintos euró-árfolyam várható.**

A jegybanki **alap-, s egyben irányadó kamat** augusztus végétől 11,75%. Ez a 15,6%-os augusztusi inflációhoz képest meglehetősen alacsony, a mintegy 3,3%-os **negatív reálkamat** azonban kissé kedvezőbb az elmúlt időszakra jellemző -4% körüli értéknél. **A GKI 2022 végére 15, 2023 végére pedig 10% körüli alapkamatra számít.**

A GKI prognózisa 2022-2023-ra

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	(tény)				előrejelzés	
GDP termelés	105,4	104,6	95,0	107,1	104,5	96,5
• Mezőgazdaság	105,2	98,0	91,3	97,8	70	100
• Ipar	102,6	103,0	93,0	109,8	104	98
• Építőipar	115,2	113,1	89,1	115,8	100	88
• Kereskedelem	110,6	105,8	100,9	106,8	105	97
• Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	107,5	104,8	57,5	114,1	150	92
• Szállítás és raktározás	107,0	105,2	89,5	109,5	115	95
• Információ, kommunikáció	110,5	110,3	105,0	113,9	112	102
• Pénzügyi szolgáltatás	105,2	113,7	104,1	104,9	103	95
• Ingatlanügyletek	104,5	102,9	100,9	102,6	105	99
• Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	109,1	106,3	95,1	107,2	110	90
• Közigazgatás, oktatás, egészségügy	100,9	100,6	96,7	103,9	103	98
• Művészet, szórakoztatás	107,3	108,8	86,0	106,3	105	90
• Magnővekedés	107,1	106,8	97,3	108,6	106,7	93,7
GDP belföldi felhasználás	107,1	106,6	97,3	105,6	104,5	94,7
• Egyéni fogyasztás	104,2	104,5	98,0	104,3	107,5	96,3
• Állóeszköz-felhalmozás	116,3	112,8	93,1	106	101	88
Export (árúk és szolgáltatások)	105,0	105,4	94,1	110,1	105	99
Import (árúk és szolgáltatások)	107,0	108,2	96,5	108,2	105	97
Fogyasztói árindex (előző év = 100)	102,8	103,4	103,3	105,1	114,5	116
Munkanélküliségi ráta (éves átlag)	3,7	3,4	4,1	4,1	3,5	4,3
Államháztartási egyenleg a GDP százalékában (ESA)	-2,1	-2,1	-8,0	-7,3	-6,5	-5
Folyó fizetési és tőkémérleg egyenlege						
• Milliárd euró	3,4	1,7	0,6	-0,9	-9	-7
• GDP százalékában	2,5	1,2	0,4	-0,6	-5	-3,7

Forrás: KSH, MNB, PM, **GKI**

További információk:
Vértés András (vertes.andras@gki.hu);
Karsai Gábor (karsai.gabor@gki.hu)

G K I **GKI Gazdaságkutató Zrt.**

Mi elemzünk és előrejelzünk. Ön dönt!